

education

Department:
Education
North West Provincial Government
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

PROVINSIALE ASSESSERING

GRAAD 11

GESKIEDENIS V2

NOVEMBER 2024

ADDENDUM

Hierdie addendum bestaan uit 14 bladsye.

**VRAAG 1: HOE HET VERSKILLENDE ORGANISASIES IN SUID-AFRIKA
BYGEDRA TOT DIE GROEI VAN AFRIKA-NASIONALISME TUSSEN
DIE 1900'S EN 1930'S?****BRON 1A**

Die bron hieronder verduidelik die rol wat die African People's Organisation (APO), onder leiding van dr. Abdullah Abdurahman, gespeel het in die bevordering van Afrika-Nasionalisme in die vroeë 1900's.

Die totstandkoming van APO het 'n belangrike rol gespeel in die groei van Afrika-Nasionalisme in Suid-Afrika. APO is op 30 September 1902 gestig deur 'n opgevoede klas Kleurling Suid-Afrikaners wat besluit het om die Kaapse regering uit te daag, omdat hulle gevoel het hulle kan nie meer as 'n massa onopgevoede mense behandel word nie en verskerpte segregasies het Kleurlinge gedwing om polities te mobiliseer. Die doel daarvan was om eenheid onder Kleurlinge te bring, onderwys te bevorder, "klassewetgewing" (d.w.s. diskriminerende kleurwetgewing) teen te staan en die sosiale, politieke en ekonomiese regte van Kleurlinge te verdedig.

Strategieë wat deur APO gebruik is, was nie-konfronterende vorme van protes en appèl (petisie). APO kon protes-massavergaderings en -aktiwiteite landswyd mobiliseer, het 'n tweeweklikse koerant van stapel gestuur en politieke vennote onder beide swart en wit teenstanders van die konsepwet (om die Unie van Suid-Afrika te vorm) gesoek.

Dr Abdullah Abdurahman het reeds in 1907 die behoefte aan swart eenheid in die stryd teen wit oppergesag erken. In 1907 is 'n APO-afvaardiging onder leiding van Abdurahman, Fredericka en Daniels na Londen om te protesteer teen voorstelle om selfregering aan die voormalige Boererepublieke toe te staan. Dit is namens alle swart Suid-Afrikaners (Kleurling, Afrikane en Indiërs) gedoen. Die nuwe benadering deur APO het gehelp om die rassegrense tussen Kleurling en Afrikane Suid-Afrikaners af te breek. Tydens die South African Native Congress-vergadering wat in 1907 in Queenstown gehou is om die eenwording van Suid-Afrika te bespreek, was APO goed verteenwoordig.

[Uit <http://www.sahistory.org.za/article/african-peoples-organisation-apo>. Besoek op 10 Julie 2024.]

BRON 1B

Die bron hieronder beskryf die faktore wat gelei het tot die stigting van die South African Native National Congress (SANNC) op 8 Januarie 1912.

Die verlies van hierdie belangrike hulpbron (grond) was waarskynlik die belangrikste faktor wat gelei het tot die verarming (armoede) en marginalisering (afgradering) van Afrika-gemeenskappe. Dit was waarskynlik ook die belangrikste faktor wat georganiseerde verset aangespoor (aangemoedig) het.

Voorlopige konsepte van die Wet op Naturelgrond is in 1911 gedebatteer en die Wet op Myne en Werke is in 1911 aangeneem. Hierdie wette en die totstandkoming van die Unie was belangrike faktore wat gelei het tot die stigting van die South African Native National Congress op 8 Januarie 1912 in Bloemfontein. Etlike honderde lede van Suid-Afrika se opgeleide elite het vergader om 'n nasionale organisasie te stig om teen rassediskriminasie te protesteer en 'n beroep op gelyke behandeling voor die reg te versoek. Hierdie vergadering was die belangrikste in die geskiedenis van swart protes-politiek, aangesien dit die eerste gesamentlike vergadering van swart verteenwoordigers uit al vier selfregerende Britse kolonies was en aangedui het dat swartes in staat was tot verenigde optrede (aksie).

'n Zoeloe-prokureur, Pixley ka Izaka Seme, het tydens die openingsrede by die konferensie gesê: "Stamhoofde van koninklike bloed en here van ons ras ... ons het ontdek dat Afrikane in die land van hul geboorte behandel word as houtkappers (mense wat byle gebruik om hout te kap) en waterdraers. Die wit mense van hierdie land het gevorm wat bekend staan as die Unie van Suid-Afrika – om rassediskriminasie te bevorder, 'n unie waarin ons geen stem het in die maak van wette nie en geen deel aan hul administrasie het nie. Ons het u na hierdie konferensie geroep sodat ons saam maniere en wyses kan bedink om ons vakbond te vorm met die doel om nasionale eenheid te skep en ons regte en voorregte te verdedig."

[Uit [https:// www.sahistory.org.z/article/formation-sannanc](https://www.sahistory.org.z/article/formation-sannanc). Besoek op 10 Julie 2024.]

BRON 1C

Die bron hieronder beskryf hoe die Industriële en Kommersiële Werkers Unie (ICU) Suid-Afrikaanse werkers in die 1920's teen die onregverdige wette van die Unie van Suid-Afrika verenig het.

Gedurende die 1920's het die SANNC – wat sy naam in 1923 na die African National Congress (ANC) verander het – nie veel vermag om die lewens van swart Suid-Afrikaners te verbeter nie. As gevolg van 'n tekort aan fondse en swak organisering, is dit oorskadu (oorheers) deur die meer dinamiese ICU, wat in 1919 in Kaapstad deur Clement Kadalie gestig is. Die ICU het begin as 'n vakbond vir die swart en bruin dokwerkers van Kaapstad.

Die ICU het egter gou ontwikkel tot 'n meer algemene organisasie, insluitend in sy lidmaatskap geskoolde sowel as ongeskoolde werkers uit die nywerheid en die landbousektor. Anders as die SANNC, het die ICU nie amptelik 'n versoekskrif aan die owerhede gerig nie, maar 'n meer aktiewe benadering gevolg met die oog op die verkryging van beter werksomstandighede en hoër lone vir sy lede. Die ICU het sy fokus van vakbondwese na 'n meer militante nasionalisme verskuif.

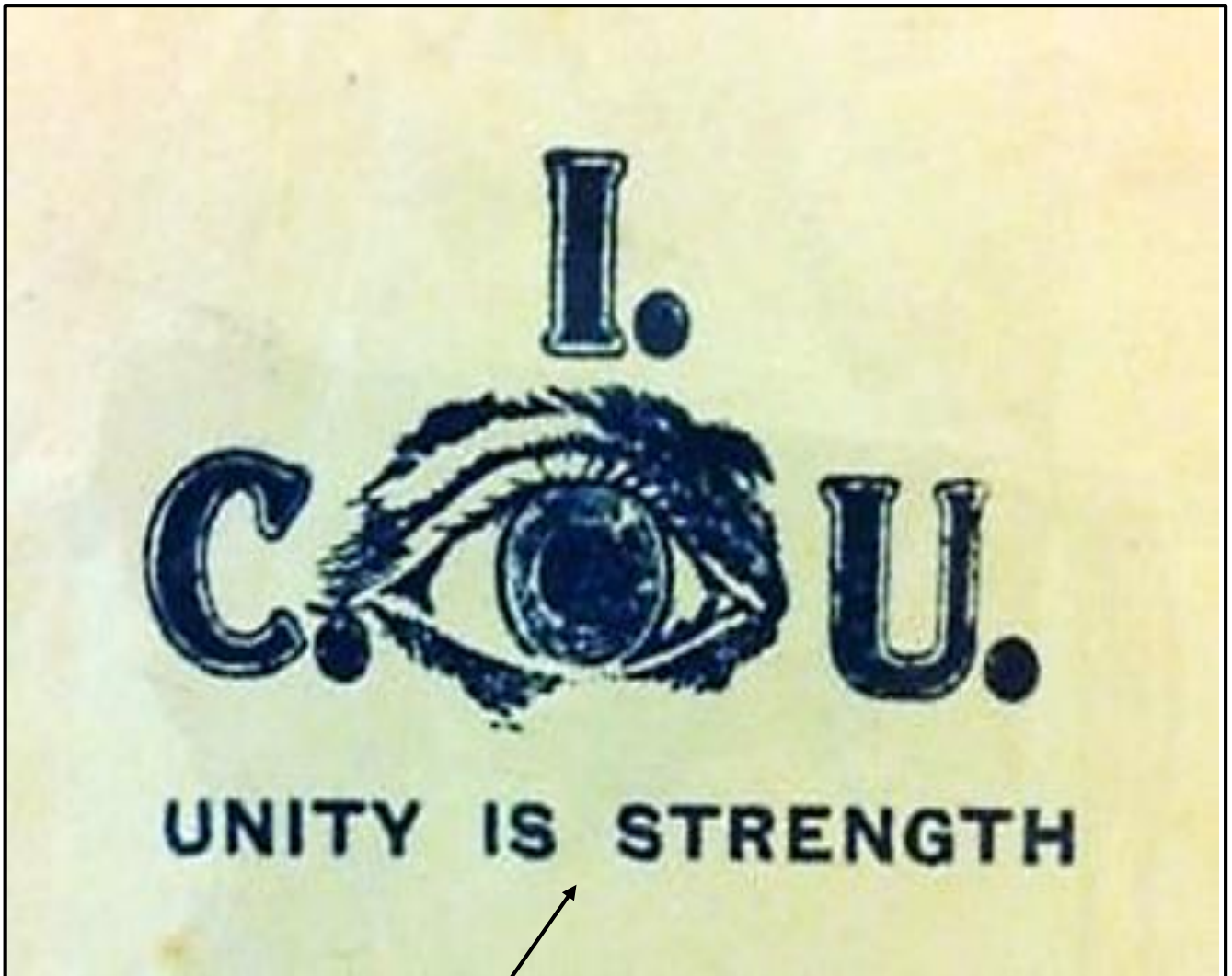
Mettertyd het twee faksies binne die ICU ontwikkel. Daar was diegene wat meer militante optrede ondersteun het en diegene wat matigheid voorgestaan het. Dit, tesame met finansiële probleme, was grootliks verantwoordelik vir die geleidelike agteruitgang van die ICU.

Nietemin, alhoewel die ICU verbreek (opgebreek) het, het dit 'n belangrike plek in die geskiedenis van swart arbeid ingeneem. Dit was nie net die eerste swart vakbondbeweging nie, maar dit het ook gehelp om swartes meer bewus te maak van hul uitbuiting.

[Van <https://www.britannica.com/topic/industrial-and-commercial-workers-union>. Besoek op 10 Jul 2024]

BRON 1D

Die plakkaat hieronder is geteken deur ondersteuners van die Industriële en Kommersiële Werkers Unie, in die 1920's. Getiteld "I.C.U. en UNITY IS STRENGTH"

[Uit Ek sien julle –hipsa.org.za/publication/i-see-you-the-industrial-and-commercial-workers-union-of-Afrika
Besoek op 10 Julie 2024]

LEUSE VAN DIE I.C.U. "EENHEID IS KRAG"

VRAAG 2: HOE HET DIE NASIONALE PARTY SE OORWINNING IN DIE 1948-VERKIESING BYGEDRA TOT DIE OPKOMS VAN AFRIKANERNASIONALISME?**BRON 2A**

Die bron hieronder beskryf hoe die Nasionale Party bygedra het tot die opkoms van Afrikanernasionalisme in die 1940's.

Die stigting van die 'gesuiwerde' Nasionale Party onder D.F. Malan in 1934 het 'n nuwe hoofstuk vir Afrikanernasionalisme ingestel. In die 'gesuiwerde' Nasionale Party het die Afrikaner 'n politieke tuiste gevind waar hul belange uitsluitlik eerste gestel is, wat 'n bloeityd vir Afrikanernasionalisme was. Die nuutgevonde nasietrots het sy hoogtepunt bereik toe die Nasionale Party die verkiesing in 1948 gewen het en kan toegeskryf word aan die Nasionale Party se rassebeleid. Die Nasionale Party het ook die steun van die kulturele organisasies gebruik en het gestrewe na die ekonomiese opheffing en beskerming van die Afrikaner. Die Nasionale Party was dus die party wat die Afrikaner verenig het terwyl dit die sosiale-, ekonomiese- en politiekebelange van die Afrikaner gedien het.

Op kulturele vlak het die Nasionale Party ongetwyfeld die steun van verskeie organisasies geniet. Die Afrikaner Broederbond en sy affiliasies, insluitend die Federasie van Afrikaanse Kultuurvereniging (FAK) en die Nasionale Pers was deel hiervan. Kultuurleiers het ook die jeug deur organisasies gemobiliseer soos die Voortrekkers en die Nasionale Studentebond.

Die 1930's en 1940's is ook gekenmerk deur die beweging van Afrikaners vanuit die landelike na stedelike gebiede. Hier het die professionele Engelssprekendes 'n bedreiging vir die Afrikaanse middelklas in die sakewêreld geword, terwyl die Afrikaner werkersklas bedreig gevoel het deur die swartes in die arbeidsmark.

[Uit www.fanieosoppiejas.com/.../afrikaner-nationalism-the-factors. Besoek op 10 Julie 2024]

BRON 2B

Die bron hieronder verduidelik hoe die Nasionale Party sy programme begin implementeer het nadat hy in 1948 aan bewind gekom het.

In die verkiesing van 26 Mei 1948 wen D.F. Malan se Nasionale Party, in alliansie met N.C. Havenga se Afrikanerparty, met 'n vlymskerp meerderheid van vyf setels en slegs 40% van die algehele verkiesingsstem.

Malan het ná die verkiesing gesê: "Vandag behoort Suid-Afrika weer aan ons. Suid-Afrika is vir die eerste keer sedert Uniewording ons eie en mag God gee dat dit altyd ons eie sal bly." Toe Malan gesê het dat Suid-Afrika aan die Afrikaners "behoort", het hy nie die wit-swart rassestryd in gedagte gehad nie, maar eerder die wedywing (konflik) tussen die Afrikaner en die Engelse gemeenskap.

Onmiddellik na die verkiesing van 1948 het die regering begin om die oorblywende simbole van die historiese Britse opkoms (mag) te verwyder. Dit het Britse burgerskap en die reg op appèl aan die Private Raad (1950) afgeskaf. Dit het *God Save the Queen* as een van die volksliedere geskrap, die Union Jack as een van die nasionale vaandels (1957) verwyder en die vlootbasis in Simonstad by die Koninklike Vloot (1957) oorgeneem. Die verwydering van hierdie simbole van dubbele burgerskap is gesien as 'n oorwinning vir Afrikanernasionalisme.

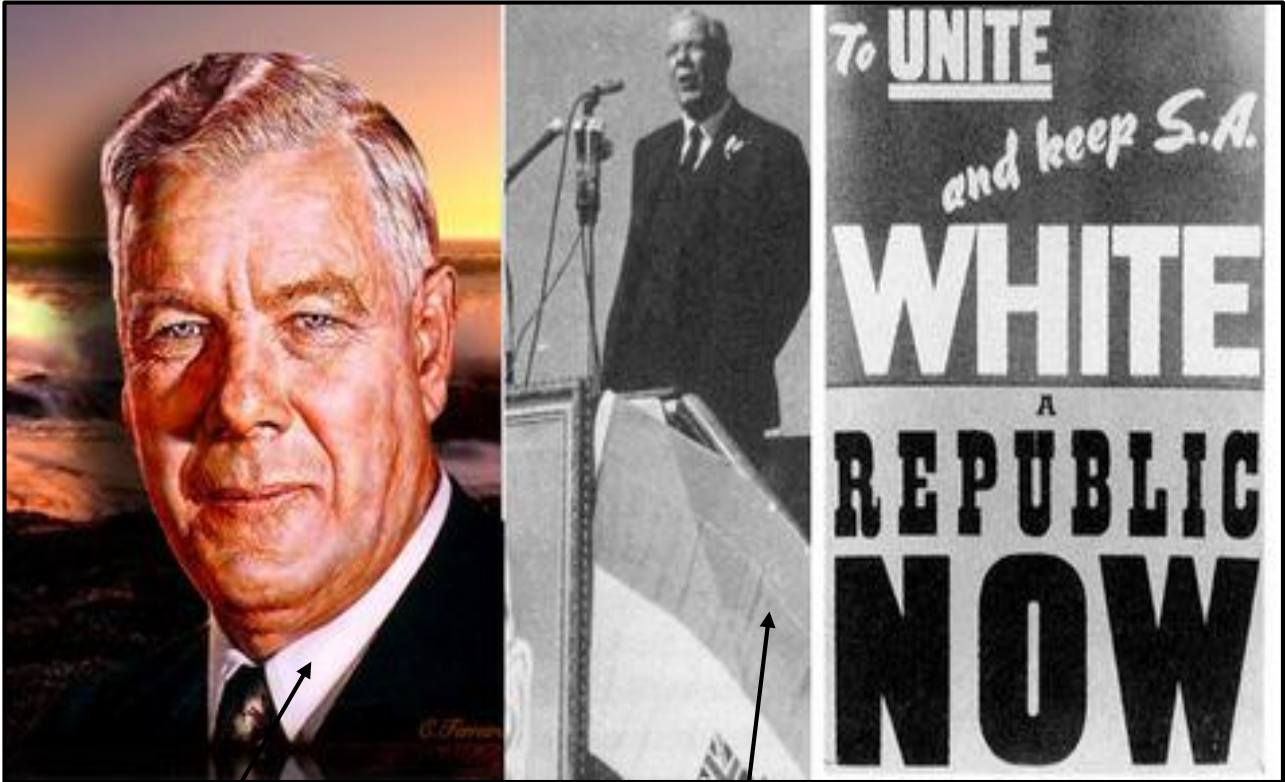
Die NP se opmars was die verhaal van 'n volk aan die beweeg, gevul met entoesiasme oor die 'Afrikanersaak'- om hul afdruk op die staat te plaas, die simbole daarvan te definieer en hul skole en universiteite 'n uitgesproke Afrikaanse karakter te gee. Politieke mag het hul sosiale selfvertroue geleidelik verbeter. In die wêreld van groot ondernemings het Rembrandt, Sanlam, Volkskas en ander Afrikanerondernemings gou die respek van hul Engelse mededingers begin verdien.

Die apartheidsbeleid het etniese groepe egter geleidelik gemarginaliseer (verkleineer) en hul kultuur van en trots op hul prestasies ondermyn. Vir ander het dit gelyk asof die Afrikaners behep was met vrese oor hul eie oorlewing en nie omgee vir die skade en die seer wat apartheid ander in 'n veel swakker posisie aangerig het nie.

[Uit [https:// www.sahistory.org.z/article/national-party](https://www.sahistory.org.z/article/national-party). Besoek op 10 Julie 2024.]

BRON 2C

Die plakkaat hieronder toon Hendrik Verwoerd 'n politikus van die Nasionale Party, wat van 1958-1966 tot eerste minister van Suid-Afrika verkies is. Hy word algemeen beskou as die stigter of argitek van apartheid.

[Uit marchofthetitans.com/vol3. Besoek op 10 Julie 2024]

HENDRIK VERWOERD

OM TE VERENIG EN S.A WIT TE HOU
(’N REPUBLIEK NOU)

BRON 2D

Die bron hieronder verduidelik die beleid van apartheid wat in 1948 deur die Nasionale Party geïmplementeer is.

In 1948 het die Nasionale Party (NP) se regering Apartheid ingestel. Op papier het dit blykbaar gevra vir gelyke ontwikkeling en vryheid van kulturele uitdrukking, maar die manier waarop dit geïmplementeer is, het dit onmoontlik gemaak. Apartheid het wette gemaak wat die verskillende rassegroepe gedwing het om apart te woon en afsonderlik te ontwikkel, wat ook erg ongelyk was. Dit het probeer om alle gemengde huwelike en sosiale integrasie tussen rassegroepe te stop. Tydens apartheid het 'n vriendskap met iemand van 'n ander ras oor die algemeen agterdog oor jou gebring, of erger nog.

In basiese beginsels het apartheid nie soveel verskil van die beleid van segregasie van die Suid-Afrikaanse regerings wat bestaan het voordat die Afrikaner Nasionalistiese Party in 1948 aan bewind gekom het nie. Die grootste verskil is dat apartheid, segregasie deel van die wet gemaak het. Apartheid het mense wreed en met geweld geskei en het 'n vreesaanjaende staatsapparaat gehad om diegene wat nie saamgestem het nie, te straf. Nog 'n rede waarom apartheid as veel erger as segregasie beskou is, was dat apartheid ingestel is in 'n tydperk toe ander lande wegbeweeg het van rassitiese beleide af.

Mense wonder dikwels waarom so 'n beleid ingestel is en waarom dit soveel ondersteuning gehad het. Verskeie redes kan vir instel van die apartheidbeleid gegee word, hoewel hulle almal nou verbind is. Die hoofredes lê in die idees van rasse-meerderwaardigheid en vrees. Regoor die wêreld word rassisme beïnvloed deur die idee dat een ras beter as 'n ander ras moet wees. Sulke idees word in alle bevolkingsgroepe aangetref. Die ander hoofrede vir apartheid was vrees, want in Suid-Afrika is die wit mense in die minderheid en baie was bekommerd dat hulle hul werk, kultuur en taal sou verloor. Dit is natuurlik nie 'n regverdiging vir apartheid nie, maar verduidelik hoe mense gedink het.

[Uit <https://www.sahistory.org.za/article/history-apartheid-south-africa>- Besoek op 10 Julie 2024

VRAAG 3: HOE HET DIE WET OP DIE VERBOD OP GEMENGDE HUWELIKE (NO. 55 VAN 1949) DIE LEWENS VAN SUID-AFRIKANERS BEÏNVLOED?**BRON 3A**

Die bron hieronder verduidelik die beleid van apartheid wat in 1948 deur die Nasionale Party geïmplementeer is.

Die jare van apartheid is ongetwyfeld een van die donkerste oomblikke in Suid-Afrika se geskiedenis. Die tydperk wat van 1948 tot 1994 gestrek (geduur) het, is gekenmerk deur rassesseiding, wit-minderheidsregering en die onderdrukking van die regte, bewegings en vryheid van swartes. Die woord 'apartheid' beteken letterlik 'die toestand van apart wees' of 'afsonderlikheid'.

Dit is in die vroeë 1940's as politieke slagspreuk van die Nasionale Party gebruik. Dit kan u egter interesseer om te weet dat die beleid self terugstrek na die begin van blanke nedersettings in Suid-Afrika wat so ver terug as 1652 begin het. Dit het egter 'n amptelike regeringstruktuur geword na die algemene verkiesing van 1948.

Die beleid het die burgers en inwoners van die land in vier rasklasse ingedeel: wit, bruin, swart en Indiër. Dinge het daarna van erg tot erger geraak. Meer as 3,5 miljoen Suid-Afrikaners is uit hul huise gesit (uitgegooi) en is met geweld na gesegeerde woonbuurte verskuif.

[Uit <https://buzzsouthafrica.com/apartheid/>. Besoek op 10 Julie 2024.]

BRON 3B

Die bron hieronder verduidelik die Wet op die Verbod op Gemengde Huwelike wat een van die eerste apartheidswetgewings was wat uitgevaardig is nadat die Nasionale Party aan bewind gekom het.

Die wet verbied huwelike tussen 'Europeërs en nie-Europeërs', wat in die taal van die tyd beteken het dat wit mense nie met mense van ander rasse kon trou nie. Dit het dit ook 'n kriminele oortreding gemaak vir 'n huweliksbeampte om 'n huwelikseremonie tussen rasse uit te voer. Die Wet op die Verbod op Gemengde Huwelike het egter nie ander sogenaamde gemengde huwelike tussen nie-wit mense verhoed nie. Alhoewel hulle in werklikheid 'gemengde' huwelike was, het die wet dit nie as rasvermenging beskou nie.

'n Vrou wat met 'n man van 'n ander ras getrou het, is toe geklassifiseer as deel van sy ras. Haar man van keuse het haar ras gedefinieer. Die uitsondering hierop was as 'n wit man met 'n vrou van 'n ander ras trou, dan het hy haar ras aangeneem.

Ondanks die skuiwergate (uitweg) wat geskep is deur bestaande gemengde huwelike en nie-blanke huwelike tussen rasse, is die verbod op gemengde huwelike en die wet op onsedelikheid streng toegepas. Nietemin het intieme en romantiese verhoudings tussen wit en nie-blankes ontwikkel. Die feit dat gemengde ras-verhoudinge so taboe (verbode) was, het dit aantreklik (aanloklik) gemaak en mense het gemengde ras-verhoudinge aangegaan as 'n vorm van rebellie of vir die opwinding wat dit gebied het.

Gemengde ras-verhoudinge het ernstige risiko's meegebring. Die polisie het mense gervolg wat vermoedelik in gemengde ras-verhoudinge betrokke was. Hulle het snags op die huise toegeslaan. Diegene wat skuldig bevind is aan die Wet op Onsedelikheid het boetes, tronkstraf en sosiale sensuur in die gesig gestaar.

[Uit <https://www.thoughtco.com> > ... > Geskiedenis en kultuur > Afrika-geskiedenis. Besoek op 10 Julie 2024.]

BRON 3C

Die bron hieronder verduidelik die ervarings van Ian Whiteley en sy vrou Sherrin as gevolg van die Wet op die Verbod op Gemengde Huwelike.

Ian Whiteley wat toevallig wit was, was verlief op Sherrin, wat van Indiese afkoms is. Hulle het mekaar in Petersburg ontmoet toe hy 30 was en sy 17. Gou, ten spyte van die wet wat dit vir hulle onmoontlik gemaak het om te trou en die risiko dat hulle opgespoor (ontdek) sou word, het hulle minnaars geword. Sherrin se ouers het aan die wit man as hul skoonseun gedink, maar onvermydelik het die klop aan die deur gekom wat dui op 'n polisieklomp, wat gelei is deur een van sy ou skoolvriende wat verduidelik het dat hy 'net sy werk doen'.

Uiteindelik is hulle vrygespreek op 'n aanklag van onsedelikheid weens 'n gebrek aan bewyse, maar eers nadat mnr Whiteley drie maande tronkstraf opgelê is. Hulle het na Botswana gevlug, waar hulle uiteindelik kon trou. Hulle het uiteindelik Noorweë toe getrek en weens sy liefde vir rugby na Liverpool verhuis. Hy het die onmoontlike droom dat hulle as man en vrou sou terugkeer om in Suid-Afrika te gaan woon, heeldyd aan die lewe gehou en Suid-Afrikaanse eerste ministers met sy appèlle gesmeek (baie keer versoek). "Ons het nie van Europa gehou nie; ons is Suid-Afrikanders. Ek het my biltong, pap en wors gemis."

Uiteindelik is hulle toegelaat om na Suid-Afrika terug te keer. Dorpe soos Pietersburg het min geriewe (fasiliteite) vir gemengde paartjies gehad. Die filmteater het 'n klein verdeelde omhulsel op die balkon vir Indiërs gehad, waar mnr Whiteley, wat belowe het om nêrens heen te gaan waar sy vrou nie kan gaan nie, kon sit. Whiteley se enigste teleurstelling is dat sy 10-jarige seun, Raymond, wat belofte in rugby getoon het toe hulle in Liverpool gewoon het, nie kon speel nie, want dit was net die wit skoolseuns wat die jong rugbyspelers op die dorp was. Whiteley, 'n voormalige rugbyspeler self, hoop om die versperring uit die weg te ruim of, as hy dit nie doen nie, die sport onder Indiërs te bevorder sodat sy seun 'n wedstryd kan speel.

[Uit <https://www.nytimes.com/1982/11/29/world/love-f-Inds-a-way-past-south-africa-s-race-laws.html>.
Besoeek op 10 Julie 2024.]

BRON 3D

Die plakkaat hieronder handel oor die Wet op die Verbod op Gemengde Huwelike van 1949. Hierdie wet is deur die Apartheidsregering ingestel en deel van sy algehele beleid van afsonderlikheid.

Mixed Marriages Act

- ✦ In 1949 South African officials banned mixed marriages and relationships between different races.
- ✦ White South Africans believe that their race should be pure and non-diverse
- ✦ This devastated many families that were considered to be of mixed race

[Van <https://ustaily.fun>. Besoek op 10 Julie 2024]

WET OP DIE VERBOD OP GEMENGDE HUWELIKE

- In 1949 het Suid-Afrikaanse amptenare gemengde huwelike en verhoudings tussen verskillende rasse verbied.
- Wit Suid-Afrikaners glo dat hul ras suiwer en nie-divers moet wees.
- Dit het baie gesinne verwoes wat as van gemengde ras beskou is.

ERKENNINGS

Visuele bronne en ander historiese bewyse is uit die volgende geneem:

[Uit <http://www.sahistory.org.za/article/african-peoples-organisation-apo>. Besoek op 10 Julie 2024.]

[Uit [https://www.sahistory.org.z/article/formation – sannanc](https://www.sahistory.org.z/article/formation-sannanc). Besoek op 10 Julie 2024.]

[Van [https://www.britannica.com/topic/industrial -en-kommersiële-werkers-vakbond](https://www.britannica.com/topic/industrial-en-kommersiële-werkers-vakbond). Besoek op 10 Julie 2024.]

[Van ek sien jou -[hips.org.za/publication/i-see-you-the-industrial-and-kommersiële-werkers-unie-van- Afrika](http://hips.org.za/publication/i-see-you-the-industrial-and-kommersiële-werkers-unie-van-Afrika). Besoek op 10 Julie 2024.]

[Uit www.fanieosoppiejas.com/.../afrikaner-nationalism-the-factors. Toegang verkry op 10 Julie 2024.]

[Uit <https://www.sahistory.org.z/article/national-party>. Besoek op 10 Julie 2024.]
Uit: marchofthetitans.com/vol3. Geassesseer op 10 Julie 2024

<https://www.sahistory.org.za/article/history-apartheid-south-africa>- Besoek op 10 Julie 2024

[Uit <https://buzzsouthafrica.com/apartheid/>. Besoek op 10 Julie 2024.]

[Uit [https://www.thoughtco.com > ... > Geskiedenis en kultuur> Afrika-geskiedenis](https://www.thoughtco.com/>...>Geskiedenis-en-kultuur>Afrika-geskiedenis). Besoek op 10 Julie 2024.]

[Uit <https://www.nytimes.com/1982/11/29/world/love-f-Inds-a-way-past-south-africa-s-race-laws.html>. Besoek op 10 Julie 2024.]

[Van <https://ustaily.fun>. Geassesseer 10 Julie 2024]